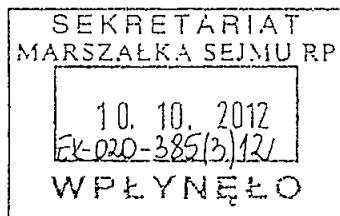

OPZZ/FB/ PZ/2012

Warszawa, 8 października 2012 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu RP
Warszawa

Przewodniczący Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych

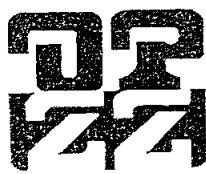
W związku z przyjęciem przez Radę Ministrów w dniu 27 września 2012 r. projektu ustawy budżetowej na rok 2013 i wniesieniem projektu do Sejmu RP (druk nr 755), uprzejmie przekazuję w załączeniu opinię Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych w sprawie przedmiotowego dokumentu.

Opinia OPZZ do projektu ustawy budżetowej na rok 2013 została również przesłana do Przewodniczącego Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych oraz klubów parlamentarnych i poselskich.

Franciszek Bobrowski

[Signature]

1 załącznik

Warszawa, 5 października 2012 r.

Opinia
Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych
w sprawie projektu budżetu państwa na rok 2013.

Działając na podstawie art. 3 ust. 12 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.), Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych przedstawia opinię w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok 2013.

1. Ocena sytuacji makroekonomicznej Polski

Projekt ustawy budżetowej na rok 2013 weryfikuje podstawowe dane makroekonomiczne przedstawione partnerom społecznym w Założeniach projektu budżetu państwa na 2013 r. Z uwagi na pogarszające się prognozy wzrostu gospodarczego w państwach członkowskich Unii Europejskiej w kolejnym roku, rząd zdecydował się obniżyć przewidywany wzrost PKB w 2013 r. w ujęciu realnym z 2,9 proc. szacowanych w Założeniach na 2,2 proc. pozostawiając prognozę inflacji na poziomie 2,7 proc. Dodatkowo, obniżono prognozę wzrostu zatrudnienia i wzrostu wynagrodzeń w gospodarce narodowej w stosunku do Założeń z 5,6 proc. do 4,6 proc. (realny wzrost wynagrodzeń w gospodarce narodowej ma wynieść 1,9 proc.). OPZZ sygnalizował, że rząd w Założeniach projektu budżetu państwa na 2013 r. przedłożył zbyt optymistycznie dane makroekonomiczne dotyczące kolejnego roku, co potwierdziły między innymi najświeższe dane dotyczące produkcji przemysłowej mające niebagatelny wpływ na ocenę przyszłorocznej koniunktury. W sierpniu 2012 r. produkcja przemysłowa wzrosła o 0,5 proc. r/r, po a w porównaniu z poprzednim miesiącem spadła o 0,8 proc. Produkcja przemysłowa wyrównana sezonowo wzrosła w sierpniu r/r o 1,9 proc. z 4,7 proc. w miesiącu ubiegłym; w porównaniu z poprzednim miesiącem spadła o 0,4 proc. Tezy postawione w opinii OPZZ do Założeń projektu budżetu państwa na 2013 rok pozostają aktualne.

Mimo korekty podstawowych założeń makroekonomicznych dokonanej przez rząd, w opinii OPZZ ponownej analizy wymaga prognoza wzrostu PKB z uwagi na przewidywaną sytuację gospodarczą głównych partnerów handlowych Polski, jak również plany powstrzymywania się przedsiębiorców w nadchodzącym roku od realizacji inwestycji i zatrudniania mimo osiągniętych w poprzednim roku zysków i zgromadzonych w instytucjach finansowych znacznych depozytów. Prognoza inflacji powinna dodatkowo uwzględniać między innymi sytuację na globalnych rynkach

surowców i prognozowany wzrost cen nośników energii. Powtórnej interpretacji wymaga ponadto diagnoza sytuacji na rynku pracy, które zwiększają prawdopodobieństwo wzrostu stopy bezrobocia w 2013 r. powyżej prognoz przedstawionych w projekcie budżetu państwa na 2013 r. Tym bardziej, że środki zgromadzone w Funduszu Pracy w znikomym stopniu będą pracować w celu łagodzenia skutków bezrobocia.

W projekcie budżetu państwa nie widać zaplanowanych działań zmierzających do budowy zrównoważonego wzrostu gospodarczego, społecznej gospodarki rynkowej o wysokiej konkurencyjności zmierzającej do pełnego zatrudnienia i postępu społecznego. OPZZ negatywnie ocenia politykę rządu, która będzie w 2013 roku skutkować obniżeniem popytu wewnętrznego. Mimo deklaracji rządu wzrasta fiskalizm państwa. Progi podatkowe pozostaną w kolejnym roku na tym samym poziomie. Kwota wolna od podatku, zaliczana do najniższych w Unii Europejskiej, nie wzrosła od 2009 roku. Dochody podatkowe wzrosną nominalnie o 5,1 proc. w stosunku do roku 2012 - z VAT-u ma wpłynąć o 4 proc. więcej niż w 2012 r.; z akcyzy dochody wzrosną o 3,4 proc., z CIT dochody podatkowe wzrosną o 11,3 proc., z PIT o 6,2 proc. Ryzykiem obarczone jest założenie wzrostu wpływów podatkowych na poziomie wyższym niż w roku 2012 przy informacjach dotyczących niższej realizacji ustawy budżetowej na 2012 rok w tym zakresie oraz dekonjunkturze zapowiadającej się w gospodarce w roku kolejnym. Przesłanki wzrostu dochodów podatkowych w 2013 r. wymagają dodatkowego uzasadnienia. Istotne jest również przybliżenie partnerom społecznym planów, jakie zamierza się zrealizować w 2013 r. w zakresie podatku od towarów i usług, które to, jak wskazuje się w uzasadnieniu do projektu ustawy, co do zasady będą miały neutralny wpływ na dochody budżetu państwa w tym roku. Poza tym, zgodnie z projektem ustawy znacząco mają się zwiększyć dochody z podatku od wydobycia niektórych kopalń, co należy uznać za negatywną tendencję wykorzystywania systemu podatkowego do drenowania niektórych spółek z udziałem Skarbu Państwa poza pozyskiwanymi od nich środkami finansowymi z innego tytułu np. dywidendy. Przy okazji, krytycznie odnieść się należy do sygnalizowanej w projekcie ustawy kontynuacji procesu prywatyzacji spółek z udziałem Skarbu Państwa, której skutkiem będzie bezpowrotna utrata wpływu państwa na ważne gospodarczo gałęzie przemysłu oraz dochodów państwa z tytułu posiadania udziałów w tych spółki w kolejnych latach.

OPZZ negatywnie ocenia plany likwidacji nielicznie funkcjonujących już ulg podatkowych przysługujących osobom fizycznym np. ulgi na Internet, zmiany w obliczaniu podatku od umów autorskich czy projektowane modyfikacje ulgi prorodzinnej, których koncepcja nie rozwiąże problemów ubogich rodzin wielodzietnych. Wymienione działania nie sprzyjają rodzinie, negatywnie wpłyną również na działalność kulturalną, wynalazczość, innowacyjność a także działalność naukową i twórczą obywateli.

Popyt prywatny ma szansę wpłynąć znacząco na wzrost gospodarczy, jeśli gospodarstwa domowe będą dysponować środkami na realizację swoich potrzeb. Wzrost wynagrodzeń i stabilność zatrudnienia są kluczowe dla utrzymania wzrostu gospodarczego ale przede wszystkim dla kondycji gospodarstw domowych,

zwłaszcza w sytuacji, gdy w większości nie posiadają one zgromadzonych oszczędności. Już obecnie zwiększa się udział wydatków na podstawowe produkty żywnościowe w budżetach gospodarstw domowych a dochody do dyspozycji brutto maleją. Tym bardziej niezrozumiałe jest zamrożenie przez rząd funduszu wynagrodzeń w sferze budżetowej na 2013 r., ustalenie minimalnego wynagrodzenia w wysokości 1600 zł czy nikła waloryzacja emerytur i rent. Powyższe działania wpłyną na wzrost zagrożenia ubóstwem w większości grup społecznych, w szczególności osób wielodzietnych, najmniej zarabiających, emerytów i rencistów. Wysokość progów uprawniających do korzystania z pomocy społecznej czy uprawniających do zasiłku rodzinnego, wysokość zasiłków rodzinnych pozwalają uznać, że rząd nie prowadzi polityki prospołecznej. Tym samym sankcjonuje się istniejący poziom rozwarstwienia dochodowego. W 2011 roku przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny 20 proc. osób o najwyższych dochodach był ponad sześciokrotnie wyższy od analogicznego dochodu 20 proc. osób uzyskujących najniższe dochody. W gospodarstwach ogółem 20 proc. osób znajdujących się w najlepszej sytuacji dochodowej dysponowało około 41,6 proc. dochodów całej badanej zbiorowości gospodarstw domowych, podczas gdy 20 proc. osób pozostających w sytuacji najgorszej jedynie 6,5 proc. Tylko dziesięciu najlepiej zarabiających prezesów spółek otrzymało w ubiegłym roku 60 milionów złotych, na każdego z nich przypadło więc średnio 500 tysięcy złotych miesięcznie, czyli 141-krotność przeciętnego wynagrodzenia pracowniczego. Osoba zarabiająca przeciętną krajową pensję musiałaby pracować na średnie miesięczne wynagrodzenie prezesa spółki giełdowej aż 12 lat. OPZZ uważa, że rząd powinien w większym stopniu zaangażować się nie tylko w działania ograniczające skalę ubóstwa ale również zmniejszające skalę rozwarstwienia dochodowego poprzez promowanie partycypacji pracowniczej w zarządzaniu przedsiębiorstwami i dzieleniu się wypracowanym przez załogi zyskiem w oparciu o dialog społeczny w celu urzeczywistnienia konstytucyjnej zasady społecznej gospodarki rynkowej. Tym bardziej, że rok 2013 będzie czwartym rokiem z kolei, w którym realne tempo wzrostu wynagrodzeń jest wyraźnie niższe od wzrostu wydajności pracy.

Wobec powyższego, aktualne pozostają zatem postulaty OPZZ, aby w 2013 r. wzrost wynagrodzeń w gospodarce narodowej wynosił nie mniej niż 5,6 proc., wzrost wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej wynosił nie mniej niż 9 proc., minimalne wynagrodzenie za pracę wyniosło nie mniej niż 1676 zł a wzrost emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynosił nie mniej niż prognozowana stopa inflacji plus 50 proc. realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w roku poprzednim. Pracownicy powinni otrzymywać godziwe wynagrodzenie spełniające standardy europejskie, pozwalające na zdobywanie wykształcenia koniecznego na rynku pracy oraz zabezpieczenia bytu socjalnego i kulturalnego rodziny wzmacniając tym samym szanse na wzrost dzietności w Polsce.

Dodatkowo, negatywnie ocenić należy politykę państwa w zakresie edukacji. Planuje się wzrost wynagrodzeń nauczycieli na rok 2013 o 2,5 proc., jako konsekwencję przechodzących podwyżek z 1 września 2012 r. Jest to wzrost wynagrodzeń poniżej poziomu planowanej inflacji, co oznacza realny spadek wynagrodzeń. Ponadto

subwencja oświatowa, czyli wsparcie dla jednostek samorządu terytorialnego wzrasta w stopniu oznaczającym, że samorzady będą zmuszone albo zwiększyć przeznaczone na oświatę środki własne, albo znacznie zredukować wydatki, głównie przez znaczącą redukcję zatrudnienia.

W zakresie kształtowania wynagrodzeń w projekcie budżetu państwa na rok 2013 swoje negatywne stanowisko wyraził także Łódzki Zarząd Wojewódzki Związku Zawodowego Strażaków „Florian” po zapoznaniu się z projektem ustawy budżetowej na rok 2013, w szczególności z budżetem resortu spraw wewnętrznych. Strażacy zrzeszeni w związku zawodowym są pełni obaw i niepokoju co do utrzymania w ciągłości poczawszy od 1 stycznia 2013 r. podwyżek uposażeń funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej, które będą funkcjonariuszom przysługiwały od 1 października 2012 r. w kwocie 300 zł brutto. Według Łódzkiego Zarządu Wojewódzkiego ZZS „Florian” nie do przyjęcia jest aby budżet obejmujący m.in. podwyżkę płac funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej był realizowany z rezerwy, w oparciu o kolejne projekty Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przekazywane do uzgodnień. Łódzki Zarząd Wojewódzki ZZS „Florian” z niepokojem ocenia również wysokość budżetu przeznaczonego dla Państwowej Straży Pożarnej na 2013 r., który w odniesieniu do 2012 r. (jak również trzech wcześniejszych lat) nie uwzględnia realnego wzrostu kosztów, co może doprowadzić do znacznych trudności w wykonywaniu powierzonych Państwowej Straży Pożarnej zadań. W ocenie związku rok 2013 będzie kolejnym, piątym z rzędu, w którym nie uwzględniono faktycznych kosztów funkcjonowania i utrzymania jednostek Państwowej Straży Pożarnej.

W projekcie budżetu państwa na 2013 r. planuje się znaczny wzrost deficytu, mimo cięć wydatków na cele społeczne, sięgnięcia do Funduszu Rezerwy Demograficznej, wydzielenia Krajowego Funduszu Drogowego czy niedoszacowania wydatków ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego co powoduje konieczność finansowania się długiem na rynku komercyjnym. Niepokoją niższe wydatki na Główny Urząd Statystyczny, niższe wydatki na dział Gospodarka, Górnictwo i kopalnictwo, Przetwórstwo przemysłowe, Gospodarka morską, Gospodarka komunalna i ochrona środowiska czy też niższe wydatki na izby skarbowe, izby celne i urzędy celne. Ograniczanie wydatków nie jest równomierne – jednocześnie planuje się wzrost wydatków choćby na Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. W projekcie ustawy nie odnotowujemy zapowiedzi działań zwiększających znacząco dochody budżetowe, choćby wyegzekwowania zaległości podatkowych we wpłatach należności wobec budżetu państwa powyżej 1 mln zł, jakie na dzień 31 grudnia 2011 roku miało 5 113 podmiotów gospodarczych. Ogółem zaległości tych podmiotów wynosiły 15.263.114 tys. zł, a wraz z odsetkami 27 865 375 tys. zł. W opinii OPZZ, wzrost dochodów budżetowych niezbędnych dla realizacji celów społecznych mógłby zostać osiągnięty poprzez likwidację obowiązujących ulg dla podmiotów gospodarczych, które nie spełniają celów zmierzonych przez ustawodawcę a stwarzających pole do optymalizacji podatkowych. Dodatkowym źródłem wpływów do budżetu państwa może być wprowadzenie podatku od

transakcji finansowych, służącego ograniczeniu spekulacyjnych, krótkoterminowych transakcji finansowych.

Ponownego przemyślenia wymaga konstrukcja planowania wydatków budżetu państwa w układzie zadaniowym. Aby to narzędzie planowania spełniało istotę swojej funkcji, należy zweryfikować mierniki i ich docelową wartość realizacji celów przypisanych do zadań dla niektórych funkcji. Wskazać należy chociażby mierniki w zadaniach: Realizacja należności budżetu państwa, Wspieranie budownictwa, Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu, Transport kolejowy.

2. Rynek pracy.

Niepokojące są założenia dotyczące sytuacji na rynku pracy. Wskaźnik bezrobocia na koniec 2013 roku ma wynieść aż 13,0 proc., co oznacza, że rząd godzi się z bezrobociem znacząco przekraczającym 2 mln osób. O bezradności rządu w walce z bezrobociem świadczy fakt, że od listopada 2007 roku bezrobocie ciągle rośnie. W 2008 r. średni poziom bezrobocia wynosił 1474 tys., a w sierpniu 2012 r. osiągnął 1965 tys., czyli o prawie pół miliona osób więcej. Średnia stopa bezrobocia wzrosła z 9,7 proc. w 2008 r. do 12,4 proc. w 2012 r. Na koniec 2012 r. i w 2013 r. przewiduje się dalszy wzrost stopy bezrobocia. Uwzględniając zapowiedzi zwolnień grupowych wydaje się, że prognozy te są niedoszacowane. Według OPZZ sytuacja na rynku pracy będzie bardziej dramatyczna. Ponadto wydaje się, że rząd zainteresowany jest głównie zarejestrowanymi bezrobotnymi, a tymczasem na rynku pracy jest prawie półmilionowa rzesza bezrobotnych niezarejestrowanych, zniechęconych bezskutecznością poszukiwania pracy. Nie bez znaczenia jest fakt, że corocznie na rynek pracy wchodzi ok. 700 tysięcy absolwentów, a więc 3,2 miliona osób potrzebuje pracy.

Stopa bezrobocia nie oddaje w pełni sytuacji na polskim rynku pracy. Potencjalne szanse znalezienia pracy zależą od dostępności miejsc pracy. Od 2008 r. obserwujemy dwa procesy: malejącą liczbę ofert pracy oraz rosnącą liczbę absolwentów szkół zawodowych, szczególnie wyższych. Jeżeli w 2008 r. na jedno miejsce pracy przypadało w urzędach pracy 27 bezrobotnych, to obecnie w pierwszej połowie 2012 r., na jedną ofertę przypada już 52 bezrobotnych. A więc trudno tutaj mówić o jakimkolwiek rynku pracy. Znalezienie pracy to totalotek. Także ograniczenie możliwości przechodzenia na wcześniejszą emeryturę i podniesienie wieku emerytalnego powoduje wypychanie starszych ludzi z rynku pracy. Tak dużego wzrostu liczby bezrobotnych nie było w żadnej grupie wiekowej. W końcu czerwca pracy nie miało 243 tys. osób w wieku 55+. Aż o 16,9 proc. więcej niż rok wcześniej – wynika z danych GUS.

W tej sytuacji ogranicza się aktywną politykę rynku pracy, która odgrywa ważną rolę w łagodzeniu skutków bezrobocia oraz stymulowania podejmowania pracy przez bezrobotnych. W 2010 roku aż 41 proc. bezrobotnych uzyskiwało szansę aktywizacji. Od 2011 r. zaczęły następować niekorzystne zmiany w aktywnej polityce rynku pracy. Planowane wydatki na aktywne polityki rynku pracy zmniejszono z 6,6 mld zł do 3,2 mld zł. Tą decyzją pozbawiono aktywizacji rocznie ponad 400 tys.,

bezrobotnych. Zaplanowane środki na aktywne polityki rynku pracy na 2013 r. w kwocie 4.655.080 tys. zł oznaczają, że zaledwie 20 proc. bezrobotnych zostanie objętych aktywizacją. W tej sytuacji zamrażanie na koncie Funduszu Pracy 6,7 mld zł i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych 2,8 mld zł jest absurdem.

OPZZ zwraca także uwagę, że środki zgromadzone na funduszach celowych powinny być wydawane wyłącznie na realizację celów, które legły u podstaw ich powołania. Cele, dla których realizacji powołany został Fundusz, określa art. 108 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Tym samym fundusze te powinny być przeznaczane na aktywizację zawodową, łagodzenie skutków bezrobocia oraz promocję zatrudnienia. Nie można zapominać, że Fundusz jest funduszem celowym, tworzonym głównie ze składek opłacanych przez pracodawców oraz inne jednostki organizacyjne za osoby wymienione w art. 104 ww. ustawy. Obciążanie od 2009 r. Funduszu Pracy kosztami związanymi ze specjalizacją oraz realizacją staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarek i położnych jest de facto ratowaniem Funduszu Zdrowia kosztem Funduszu Pracy. W projekcie założono, że na staże lekarzy z Funduszu Pracy zostanie przeznaczone ponad 835 mln zł, a więc 117 mld zł więcej niż w 2012 r. OPZZ wyraża zdecydowany sprzeciw wobec finansowania z Funduszu Pracy pomysłów legislacyjnych, na które rządzący nie znajdują pokrycia ze środków budżetowych.

3. Ubezpieczenie społeczne i pomoc społeczna

Wydatki na ubezpieczenie społeczne mają charakter wydatków sztywnych. Bez względu na prawidłowość planów wydatków zawartych w ustawie budżetowej muszą być one zrealizowane. Od lat (z wyłączeniem bieżącego roku, w którym przeprowadzono waloryzację kwotową) obserwujemy zjawisko niedoszacowania wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych związanych z wyższym od zakładanego wskaźnikiem waloryzacji. Zaniżenie wskaźnika jest wynikiem przyjmowania zaniżonego w stosunku do wykonania średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych zarówno ogółem jak i dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów. Niedoszacowanie takie prowadzi do konieczności większych od zakładanych dotacji ze strony budżetu lub konieczności zaciągania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych pożyczek w bankach komercyjnych.

Uwagi związków zawodowych w zakresie zaniżania wskaźników i wynikających z tego wydatków są od lat ignorowane, co wskazuje na celowe tworzenie przez rząd rachunkowości kreatywnej w celu „zamiatania pod dywan” części deficytu budżetowego.

Zakładane na rok 2013 średnioroczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych zarówno ogółem jak też dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów wydają się zaniżone. W roku przyszłym, jak twierdzą przedstawiciele rządu dotrze do Polski kulminacyjna fala kryzysu, która pociągnie za sobą znaczne skutki społeczne w zakresie poziomu życia szczególnie niezamożnej części społeczeństwa. Podwyżki cen większości artykułów wynikające z podwyżki cen paliw oraz zbiory większości płodów rolnych na poziomie niższym niż w latach ubiegłych

wpłyną na znacznie zwiększone koszty utrzymania i zwiększenie wydatków szczególnie na żywność.

Pogorszenie sytuacji materialnej najuboższej części społeczeństwa spowoduje, że znacznie wzrosną potrzeby wydatkowe na pomoc społeczną. Ponieważ rząd już w bieżącym roku, na okres kolejnych trzech lat, określił wysokość progów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych i zasiłków z pomocy społecznej oraz wysokość tych świadczeń istnieje duże prawdopodobieństwo, że z uwagi na zwiększenie liczby osób bezrobotnych, obniżanie lub niewypłacanie wynagrodzeń przez pracodawców nastąpi:

- zwiększenie liczby uprawnionych do świadczeń;
- powstanie kolejna grupa najuboższych (jak to ma miejsce obecnie), która nie będzie miała uprawnień do stałych zasiłków z pomocy społecznej, mimo iż jej dochody będą niższe od minimum egzystencji;
- zwiększą się potrzeby ośrodków pomocy społecznej na wypłatę zasiłków celowych;
- zwiększy się zjawisko wykluczenia społecznego i zwiększenie patologii społecznych co może spowodować, że zaplanowane w budżecie wydatki na pomoc społeczną będą zaniżone w stosunku do potrzeb społecznych.

W tym aspekcie zaplanowane wydatki na program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, którego zadaniem jest zapewnienie pomocy w zakresie dożywiania osobom i rodzinom pozbawionym posiłku, w szczególności dzieciom, osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym mogą być niewystarczające. Na program, którym objęte ma być 2 mln osób zabezpieczono kwotę 550 000 tys. zł. czyli ok. 275 zł rocznie na osobę.

Podobnie zaplanowane środki na „Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, mający zadanie zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie mogą okazać się niewystarczające, m.in. z uwagi na zaniżoną w stosunku do potrzeb liczbę sprawców przemocy, których powinno się poddać oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym.

Nie do zaakceptowania jest niewielkie zwiększenie w stosunku do tegorocznego budżetu, planowanych wydatków na prewencję rentową o 4 mln (do poziomu 184 000 tys. zł) oraz prewencję wypadkową o 90 tys. zł tj. do kwoty 3 690 tys. zł.

Ponadto, niezrozumiała jest intencja rządu w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych poprzez znaczne zaniżenie odpisu na działalność tej instytucji do kwoty 3 430 000 tys. zł. Prezes Zakładu od lat nie wywiązuje się z realizacji postanowień układu zbiorowego pracy w zakresie wysokości płac. Pracownicy realizują swoje

zadania na z roku na rok coraz bardziej przestarzałym i zawodnym sprzęcie, którego modernizacja wymaga znacznych nakładów finansowych.

Przeprowadzona przez kierownictwo ZUS reorganizacja pracy zamiast uprościć procedury spowodowała ich wydłużenie. Narastają zaległości, wzrasta frustracja załogi. ZUS staje się instytucją coraz bardziej niewydolną. Obniżenie odpisu skutkować będzie zmniejszaniem stanu załogi, co odbędzie się kosztem jakości pracy i coraz bardziej odczuwalną przez ubezpieczonych pogarszającą się terminowością załatwiania spraw.

4. Ochrona zdrowia

Wydatki budżetu państwa na rok 2013, w zestawieniu zbiorczym wg działów, w dziale Ochrona zdrowia stanowią 100,41 proc. w porównaniu do planu budżetu państwa na 2012 r.

W części Zdrowie wydatki budżetu na 2013 r. stanowią zaledwie 95,33 proc. wobec planu na 2012 r. Jeszcze większy spadek występuje w dziale Ochrona zdrowia części Zdrowie – wynosi on zaledwie 92,63 proc. wydatków roku ubiegłego.

Tendencja spadkowa w tym dziale gospodarki jest bardzo niepokojąca i coraz wyraźniej obrazuje tendencję wycofywania się państwa z realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa w zakresie opieki zdrowotnej. Świadczy o tym prawie niezauważalny wzrost wydatków ogółem w dziale Ochrona zdrowia wynoszący zaledwie 0,41 proc, aż 4,7 proc. spadek wydatków w samej części Zdrowie oraz prawie 8 proc. spadek wydatków na zadania realizowane w dziale Ochrona zdrowia.

Oceniając strukturę poszczególnych pozycji w tej części budżetu (Dział Ochrona zdrowia części Zdrowie) zauważa się, że istotne spadki wydatków występują w tych pozycjach, które są ważne z punktu widzenia realizacji zadań z zakresu bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentów, a dotyczący m.in. rozdziałów:

- **Szpitala kliniczne** – poziom finansowania stanowiący zaledwie 74,75 proc. planu na 2012 r.
Powyższa pozycja budżetu wskazująca na znaczny spadek środków finansowych jest alarmująca, zwłaszcza wobec lawinowego w ostatnim czasie zadłużania się instytutów i pogarszającej się sytuacji finansowej szpitali klinicznych.
- **Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno opiekuńcze** – niewielki wzrost finansowania stanowiący 100,81 proc. planu na 2012 r.
Starzejąca się społeczność wymaga zabezpieczenia zdrowotnego w tym zakresie, zwłaszcza przygotowania bazy majątkowej placówek.
- **Programy polityki zdrowotnej** – spadek w 2013 r. utrzymujący się na poziomie 99,32 proc.
- **Świadczenia wysokospecjalistyczne** – finansowanie na poziomie roku ubiegłego.

- **Zapobieganie i zwalczanie AIDS** – spadek w 2013 r. o prawie 1 proc. i finansowanie na poziomie 99,14 proc.

W tej części budżetu Działu Ochrona zdrowia części Zdrowie warto zwrócić uwagę na finansowanie działalności dydaktycznej (Dział Szkolnictwo wyższe) – niemal niezmienny wzrost finansowania stanowiący 100,16 proc. planu na 2012 r. Wydaje się, że wobec wzrastającego deficytu kadr medycznych w poszczególnych specjalnościach środki budżetowe na finansowanie zadań z zakresu działalności dydaktycznej powinny systematycznie wzrastać.

Ponadto, na szczególną uwagę zasługuje:

- **Inspekcja Sanitarna** – poziom finansowania, zarówno z części budżetu działu Ochrona zdrowia jak i w budżetach wojewodów, wykazuje niepokojącą tendencję spadkową – w dziale Ochrona zdrowia wydatki stanowią 99,89 proc. planu na 2012 r., a z uwzględniając budżet wojewodów na finansowanie zadań inspekcji sanitarnej w 2013 r. stanowić będzie także spadek 0,38 proc. wobec 2012 r.

Istnieje obawa, że oszczędności wydatków na zadania inspekcji sanitarnej będą dokonywały się kosztem pracowników tego sektora, co jest nie do przyjęcia, zwłaszcza w kontekście kolejnego z rzędu 0 proc. nominalnego wzrostu na wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej. Corocznie środki na inspekcję sanitarną są redukowane – w roku ubiegłym wynosiły 99,16 proc. poziomu finansowania roku 2011. Biorąc pod uwagę zmianę podporządkowania struktur inspekcji sanitarnej i włączenie ich do administracji zespolonej (województwie), środki, szczególnie w budżetach wojewodów powinny być zwiększone na realizację wielu przejętych zadań. Tymczasem od dłuższego czasu obserwuje się tendencję marginalizowania finansowania tych zadań i np. likwidowania laboratoriów, zwłaszcza na poziomie powiatowym, z uwagi na brak środków finansowych na ich utrzymanie.

Biorąc pod uwagę, iż nadzór sanitarno-epidemiologiczny został wskazany jako priorytet w budżecie zadaniowym (Funkcja 20 Zdrowie), poziom finansowania tej pozycji tego nie odzwierciedla.

W części Budżety wojewodów ogółem, w dziale Ochrona zdrowia niepokojące są spadki finansowania w 2012 r. w następujących rozdziałach:

- **Lecznictwo psychiatryczne** – znaczny spadek poziomu finansowania w 2013 r. stanowiący 57,14 proc. planu na 2012 r., choć nieznacznie na finansowanie tego zadania z budżetu ministra zdrowia wydatki wzrastają 0,37 proc.
- **Przeciwdziałanie alkoholizmowi** – brakuje tej pozycji w budżecie wojewodów na 2013 rok. W roku ubiegłym na finansowanie tego zadania przeznaczono 25 tys. zł.
- **Centra zdrowia publicznego** – poziom finansowania w 2013 r. stanowi zaledwie 82,56 proc. planu na 2012 r. Centra zdrowia publicznego to ważny ośrodek na

poziomie regionalnym, zbierający nie tylko wybrane dane demograficzne, z zakresu statystyki medycznej czy sprawozdawczości, ale pełniący funkcje promocji i prewencji oraz realizacji programów polityki zdrowotnej w województwie. Redukowanie środków na ich funkcjonowanie znacznie zmniejszy realizację zadań.

- **Zwalczanie narkomanii** – znaczny spadek poziomu finansowania w 2013 r. stanowiący 45,55 proc. planu na 2012 r.

Wskazane jest uzasadnienie ww. spadków finansowania oraz ich skutków na realizację zadań w zakresie ochrony zdrowia.

Corocznie podtrzymujemy uwagę, że w projekcie budżetu państwa powinien być przedstawiany plan finansowy Narodowego Funduszu Zdrowia, który w zestawieniu z wydatkami budżetu państwa stanowiłby kompleksową informację o finansowaniu ochrony zdrowia z tych 2 źródeł: budżetu państwa i NFZ.

W części Rezerwy celowe na zadanie: „Wsparcie działań w zakresie przekształceń samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej” zaplanowano kwotę 600 000 tys. zł, co stanowi wzrost o 15 proc. w stosunku do kwoty zaplanowanej na 2012 r. wynoszącej 400 000 tys. zł. Priorytet finansowania przekształceń własnościowych jednoznacznie wskazuje na zwrot polityki rządu w kierunku komercjalizacji systemu opieki zdrowotnej.

Budżet zadaniowy. Funkcja Zdrowie

- zadanie 20.1 - Dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej: zostało uwzględnionych aż 7 mierników realizacji tego zadania u ministra zdrowia jako dysponenta części 46, jednak nie uwzględniono jednego z najważniejszych jakim jest czas oczekiwania pacjenta na poszczególne rodzaje świadczeń zdrowotnych.
- zadanie 20.5 – Nadzór sanitarno- epidemiologiczny, profilaktyka i promocja zdrowia: wydatki w części 46, której dysponentem jest Minister Zdrowia, finansują działania granicznych stacji sanitarno - epidemiologicznych i kontrole sanitarne, także profilaktykę zdrowotną oraz zakup szczepionek. Pomimo, iż zadanie 20.5 jest uwzględnione w budżecie zadaniowym jako jedno z priorytetowych jego finansowanie w roku 2013 r. kształtuje się na poziomie niższym niż w roku 2012 (dane wcześniej).

Ogólnopolskie Porozumienie
Związków Zawodowych